

INTERNATIONELLA KVINNODAGEN

Eniga debattörer mot

En ny lag, en opinionsskapande debatt och bättre utbildning är några av de åtgärder som krävs i kampen mot sexuellt våld mot kvinnor.

I gårdagens paneldebatt var man överens om att det är hög tid att ta itu med problemen.

I dag undertecknas en historisk hemställningsmotion om sexualbrottslagstiftning.

Motionen är speciell på många plan. Lagtinget utnyttjar för första gången sin rätt att väcka initiativ i en fråga där landskapet inte har lagstiftningsbehörighet och det gör man dessutom över alla politiska gränser eftersom motionen undertecknas av samtliga gruppordförande.

Men inte nog med det, situationen är också unik eftersom man i och med motionen lyfter upp problemen kring sexualbrott på lagtingsnivå.

Inte somna

Initiativet till motionen har tagits av lagtingets talman **Roger Nordlund (C)**.

– Vi är många som är oroliga i dag. Vi vill ha ett samhälle som är så tryggt som möjligt, politiker kan sätta gränser och påverka opinionen. Men bakom mitt initiativ finns också personliga skäl eftersom jag har tre döttrar, 11, 16 och 20 år gamla. Jag kan inte somna om kvällarna innan den sista är hemma och i säng, sade Nordlund i går.

Han var moderator på den debatt som Ålands fredsinstitut ordnade i går kväll under rubriken "Hur kan sexuellt våld förebyggas?".

Måste motverkas

– Kopplingen till fredsinstitutet är ordet våld. Allt våld måste motverkas, också det sexuella, sade institutets direktör **Sia Spiropoulou Åkermark**.

Debatten inleddes av **Jenny Jonstoj** som leder fredsinstitutets samarbetsprojekt med Lettland mot trafficking.

Jonstoj betonade bland annat vikten av att se sexuell brottslighet i ett genusperspektiv och att man måste ta itu med grund-

PRESENTERADE LAGFÖRSLAG Lagtingsdirektör **Susanne Eriksson** konstaterar att talman **Roger Nordlunds** initiativ om en revidering av sexualbrottslagen i Finland har resulterat i en historisk hemställningsmotion.

Foto: Erkki Santamala

läggande manliga och kvinnliga värderingar och förväntningar för att komma åt problemet.

Frivillig basis

Efter Jonstoj presenterade lagtingsdirektör **Susanne Eriksson** utkastet till motionen om sexualbrottslagstiftningen.

– Utgångspunkten är att den allmänna rättsuppfattningen skiljer sig från lagstiftarens syn på sexualbrott i den nuvarande lagen, sade Eriksson i går.

Lagtinget vill bland annat att det i en ny lag tydligt skall framgå att sex alltid bör ske på frivillig basis, att det inte längre skall krävas att offret skall ha gjort fysiskt motstånd, att straffen som utmåts sätts i proportion till straff för andra brott och att allmänt åtal kan väckas för samtliga sexbrott.

Starkt understöd

I hemställningsmotionen lyfter man också fram vikten av kompletterande åtgärder som till exempel att skapa en opinion, att ge stöd åt förebyggande verksamhet och att satsa på utbildning.

Det var synpunkter som fick

ett starkt understöd under den paneldebatt som avslutade kvällen. I panelen satt **Sune Alén**, religionslärare i Övernäs skola, ungdoms- och jämställdhetskonsulent **Mia Hanström**, **Annette Häggblom**, forskare och överlärare vid högskolan, **Gun-Mari Lindholm** i egenskap av sitt engagemang i arbetsgruppen mot trafficking i Östersjön, jämställdhetsinspektör **Vivan Nikula** och landskapsåklagare **Karl-Johan Nyholm**.

Skolans roll

Panelen lyfte bland annat fram vikten av att ha utbildad personal i skolorna. Sune Alén konstaterade att skolan öppet måste deklarerat en nolltolerans mot all form av sexuellt våld.

– Att personalen måste agera är klart men däremot är det svårare att definiera skolans roll då det handlar om straffåtgärder. Kanske skall skolan inte alls ha hand om bestraffningen, fundrade Alén.

Mia Hanström välkomnade lagförslaget för att det innebär att man kan fokusera på mannen i stället för, som nu, på det kvinnliga offrets beteende.

Bevisföringen svårare

Den oro som uttrycktes bland deltagarna för att bevisföringen kan bli svårare med en ny lag fick gehör av **Karl-Johan Nyholm**.

– Det är redan nu svårt att bevisa något trots att det krävs att kvinnans skall ha gjort motstånd, sade Nyholm.

Men i övrigt välkomnar också landskapsåklagaren en ny lag, framför allt att man inför begreppet oaktsamhetsbrott som går ut på att man inte längre skall kunna skylla på att man inte har vetat att någon är minderårig.

Såväl Nyholm som **Gun-Mari Lindholm** betonade vikten av att satsa på utbildning på alla plan.

Ett femtiotal personer kom till debatten.

Titte Törnroth-Sarkkinen
titte.tornroth@nyan.ax

ENIG PANEL Utbildning, öppna diskussioner och satsningar på ungdomar är viktiga insatser mot sexbrott Nyholm.

Årets feminist viker sig inte

Feministakademien på Åland har utsett professorn Madeleine Leijonhufvud till Årets feminist 2011.

– Hon har haft större inverkan på vår syn på sexualbrott än vi förstår, säger akademins sekreterare Mia Hanström.

Madeleine Leijonhufvud är professor emeritus i straffrätt. Hon har väckt uppmärksamhet genom olika debattinlägg om sexual- och våldsbrott i svensk media och får utmärkelsen Årets feminist av Feministakademien på Åland för sitt mod, sin envishet och för

att hon aldrig ger sig i debatter.

– Hon har varit väldigt vass i diskussionen om samtycke inom sexualbrott i Sverige och det påverkar även oss på Åland, säger Feministakademins sekreterare **Mia Hanström**.

Manas till eftertanke

Motiveringen till utmärkelsen lyder:

”Madeleine Leijonhufvud gör det aldrig lätt för sig. Hon viker sig inte i debatter. Hon följer inte koder, varken för det politiskt korrekta, det akademiskt korrekta eller det massmedialt korrekta. Få svenska kvinnor

har som Madeleine Leijonhufvud retat gallfeber på folk, där om vittnar den intensiva debatt som följt så många av hennes artiklar och som initierats av hennes forskning.

När Madeleine Leijonhufvud tar ställning för hon det så väl underbyggt, så systematiskt och så väl formulerat att även den som inte delar hennes slutsatser tvingas skärpa sina argument och sin penna och kanske till och med manas till eftertanke.”

Straffrättsprofessorn blev ganska överraskad över utmärkelsen.

– Jag visste inte att det fanns ett sånt pris. Men jag blev väldigt glad, det känns hedersamt

att få det när det är så många välförtjänta pristagare innan mig, säger hon.

Om sexuallagstiftning

I kväll klockan 18.00 kommer Madeleine Leijonhufvud att närvara under prisutdelningen i Stadshuset och också hålla ett kort anförande där hon jämför svensk och finsk lagstiftning gällande sexualbrott.

– Det finns starka krav på att ändra lagen i Finland, som ändå ligger efter den svenska som vi ser som otillräcklig. Jag kommer att tala om lagförslaget kring samtyckesregleringen, att man inte ser våldtäkt som ett våldsbrott utan som en kränk-

ning av den sexuella integriteten.

Vad är det som driver dig?

– Jag har en särskild benägenhet att engagera mig och har länge intresserat mig för skydd för kvinnor och barn. Vi har haft ett antal rättsfall i Sverige som belyst hur otillräcklig lagstiftningen är.

Hon funderar en stund och tillägger:

– Jag är också gift med en journalist och ser inte media som fiender, snarare tvärtom. Jag tycker att det är viktigt att frågor förs fram så att människor i allmänhet kan ta ställning. Juridik ses ofta som något svårt, men lagen är ett redskap för att

forma samhället och det bör alla ta del av.

Linnea Friman
linnea.friman@nyan.ax
tfn 528 465

Fotnot. I Min Morgon i FST5 i dag cirka kl 7.05 berättar **Mia Hanström** i Feministakademien om valet av årets feminist. Kl 19.00 visas utvalda godbitar ur morgonsändningen i programmet Från Morgon till Kväll.

PRISTAGARE Professor emeritus Madeleine Leijonhufvud har blivit utsedd till Årets feminist 2011 av Feministakademien på Åland.

Foto: PRIVAT

INTERNATIONELLA KVINNODAGEN

sexuellt våld

ansåg panelen i gårdagens debatt. Från vänster: Vivan Nikula, Mia Hanström, Sune Alén, Annette Häggblom, Gun-Mari Lindholm och Karl-Johan
Foto: Erkki Santamala

Zontautställning på stadsbiblioteket

■ Nu visas en utställning om Zontarörelsen på Mariehamns stadsbibliotek. Zonta grundades i Buffalo, New York 1919 av Marian de Forest. I dag har Zonta International nästan 32.000 medlemmar i 67 länder. 37 av medlemmarna finns på Åland. Organisationen övergripande mål är att stärka kvinnans ställning i världen och förbättra kvinnors möjligheter till god hälsa, yrkesutveckling och politisk jämställdhet samt eliminera våld mot kvinnor.

Ikväll klockan 17.30 invigs utställningen av Ulla Boman, ordförande i Mariehamn Zonta Club. Utställningen pågår fram till den 18 mars. (lf)

Kortfakta om den åländska kvinnan

■ På Åland bor det 13.927 kvinnor.

■ Den största åldersgruppen är 55-59-åringarna

■ Nära 5.000 kvinnor är gifta medan 6.500 är antingen ogifta eller singlar. Över 1.000 kvinnor är skilda medan något fler är änkor.

■ Den förväntade livslängden är 83 år.

■ Vanligaste efternamnen: Karlsson, Eriksson och Mattsson.

■ "Samhällstjänster" är den bransch som sysselsätter flest kvinnor. Vanliga yrken är primärskötare, närvårdare, barnskötare och hemvårdare.

■ Av de kvinnor som bor på Åland är 8.900 födda i landskapet, 3.200 i riket och 1.000 i Sverige. 40 personer är födda i övriga nordiska länder och runt 700 i något annat land.

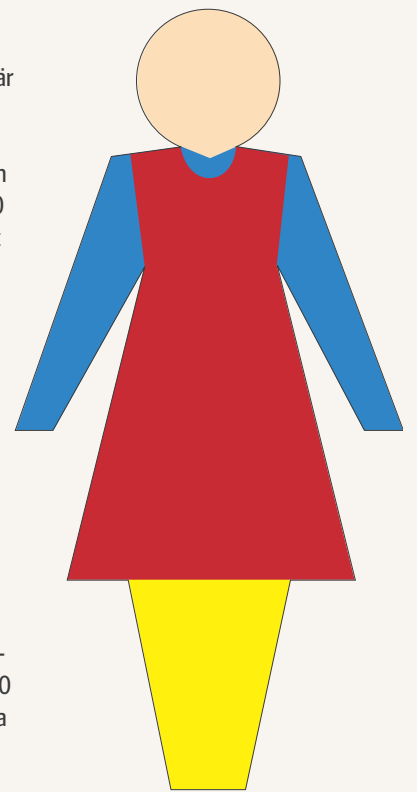
■ Medelmånadslönen för chefer eller högre tjänstemän vid landskapsregeringen är 4.277 euro (kvinnor) och 4.462 euro (män). Medellönen för kontorspersonal och kundservice vid landskapsregeringen är 2.308 (kvinnor) och 3.429 (män).

■ Av klienterna inom äldreomsorgen är 499 kvinnor och 326 män.

■ 69,8 procent av kvinnorna röstade i lagtingsvalet 2007. 88 kvinnor ställde upp i valet (157 män).

■ Cirka 20 procent av alla personer som misstänkts för brott är kvinnor. Vanligast är brott mot alkohollagen.

Statistik: Åsub

Några steg på vägen...

1863 Kvinnan myndig vid 25 års ålder

1878 Lika arvsrätt för syster och bror

1901 Studentexamensrätt för flickor

1906 Allmän och lika rösträtt infördes, även kvinnor valbara

1910 Första Marthaföreningen på Åland

1912 Marthadistriktet bildades

1919 Rätt för maken att förvärvs-arbeta utan makens tillstånd

1922 Lagen om arbetsavtal ersatte tjänstehjónsstadgan, husagan avskaffades

1922 En kvinna invald i Ålands första landsting

1930 Äktenskapslagen genom vilken maken befriades från makens förmyndarskap och även fick rätt till egendom

1937 Lagen om moderskapsunderstöd

1949 Första barnträdgården i Mariehamn

1961 P-pilret godkändes

1962 Principen om lika lön för lika arbete inom offentlig och privat sektor

1975 FN:s internationella kvinnokonferens

1976 Politiska kvinnogrupper bildades på Åland

1978 Föräldrarna fick rätt att dela upp föräldraledigheten mellan sig.

1980 Två kvinnor ordinarie ledamöter i Ålands landskapsstyrelse

1980 Begreppet "jämställdhet" infördes i landskapslagen om utvecklande av utbildningen på gymnasialstadiet

1982 Landskapslag om landskapet Ålands jämställdhetsdelegation

1982 Stöd för vård av barn i hemmet.

1985 Föräldrarna fick rätt att dela och sinsemellan fördela föräldraledigheten.

1986 Finland ratificerar konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor.

1986 Kvinnan får rätt att behålla sitt släktnamn i äktenskapet.

1988 Första kvinnorna prästvígdes i Finland

1988 Kvinna kyrkoherde i Lemland-Lumparlands församling

1988 Kvinna stadsdirektör i Mariehamn

1988 Begreppet "jämställdhet" infördes i grundskollagen för landskapet Åland

1989 Jämställdhetslagen (diskriminering på grund av kön förbjöds)

1992 Revidering av Jämställdhetslagen (förbudet mot indirekt diskriminering och diskriminering pga graviditet och föräldraskap förtydligades)

1993 Första kvinnan kontraktsprost

1994 Våldtäkt inom äktenskapet kriminaliserades

1995 Revidering av jämställdhetslagen (kvotbestämmelse och skyldighet att göra upp jämställdhetsplaner infördes)

1999 Förnyelse av lagen om sexualbrott

1999 Lagen om besöksförbud

2000 Första kvinnan vald till Finlands president

2001 Första kvinnan vald till talman i Ålands lagting

2002 Första kvinnan chefredaktör på Åland

2003 Rätt till partiell föräldraledighet för mamma och pappa

2003 Möjlighet till förlängd pappaledighet

2007 Första kvinnan utsedd till lantråd i Ålands landskapsregering

2011 ÅHS börjar ge remisser för ensamstående och samkönade par som vill gå igenom en fertilitetsbehandling.

Fakta: "Kvinnor och män på Åland 2008" (Åsub, landskapsregeringen)